

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا

تاییدیه اعضای هیات داوران در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم کتابداری و اطلاع رسانی اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه کارشناسی ارشد خانم ریحانه کیایی تحت عنوان: « بررسی وضعیت انتشار و تحلیل استنادی مقالات علمی ایران در حوزه علوم انسانی در پایگاه استنادی اسکوپوس طی سالهای ۲۰۰۱-۲۰۱۰ » از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کند.

امضا	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	استادیار	دکتر فاطمه زندیان	استاد راهنما
	استادیار	دکتر محمد حسن زاده	استاد مشاور
	استادیار	دکتر حمزه علی نور محمدی	استاد ناظر
	استادیار	دکتر نوشینی فرد	استاد ناظر
	استادیار	دکتر محمد حسن زاده	نماینده تحصیلات تکمیلی

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت های علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته
سال در دانشکده دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی

سرکار خانم/جناب آقای دکتر ، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر

و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب ریخته گری دانشجوی رشته علوم سیاسی، دانشگاه تربیت مدرس، قطع آثارش را شد

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: رحمانه بیگم

تاریخ و امضا:

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۲ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب، دانشجوی رشته در مقطع دانشگاه متعهد می شوم کلیه نکات مندرج در آئین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین‌نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضاء:

تاریخ:

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده مدیریت و اقتصاد

پایان نامه کارشناسی ارشد
رشته علوم کتابداری و اطلاع رسانی

بررسی وضعیت انتشار و تحلیل استنادی مقالات علمی ایران در حوزه علوم
انسانی در پایگاه استنادی اسکوپوس طی سال های ۲۰۰۱ - ۲۰۱۰

ریحانه کیائی

استاد راهنما:

دکتر فاطمه زندیان

استاد مشاور:

دکتر محمد حسن زاده

شهریور ماه ۱۳۹۰

تقدیم به پدر و مادر مهربانم،

به پاس زحمات و فداکاری های بی دریغشان؛

خواهران و برادران عزیزم،

به پاس همراهی ها و یاری های همیشگیشان؛

همسر عزیز و دختر نازنینم، پریسان

به خاطر تمام لحظاتی که از آنها دریغ کردم.

تقدیر و تشکر

سپاس و ستایش مر خدایی است که انسان را آفرید و عشق به آموختن را در نهاد او قرار داد.

خدایی که بی اذن و اراده او، ره سپردن در راه علم غیرممکن است.

مراتب تشکر و امتنان خود را از زحمات سرکار خانم دکتر زندیان که با ارشاد و مساعدت

بلندنظرانه خود، راهنمایی این رساله را برعهده داشتند و همواره مشوق من بودند اعلام میدارم.

به علاوه ضروری میدانم که از راهنمایی های مفید و ارزشمند استاد مشاور محترم، جناب آقای

دکترحسن زاده که از هیچ کوششی فروگذار نکردند نیز تشکر و قدردانی نمایم.

چکیده :

پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت انتشار و تحلیل استنادی مقالات علمی ایران در حوزه علوم انسانی از نوع تحقیقات علم‌سنجی بوده و با روش تحلیل استنادی انجام گرفته است. در این پژوهش تعداد ۴۸۳۱ مقاله نمایه شده توسط نویسندگان ایرانی در حوزه علوم انسانی و اجتماعی در پایگاه اسکوپوس طی سال های ۲۰۰۱ - ۲۰۱۰ مورد بررسی قرار گرفت و اطلاعات کتابشناختی مقالات از پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس و با مشاهده حضوری مقالات استخراج شد. برای پاسخگویی به پرسش ها و آزمون فرضیات پژوهش از نرم افزار excel و spss و آزمون anova استفاده شده است. نتایج نشان می دهد، تولید مقالات علمی ایران در حوزه علوم انسانی طی ۱۰ سال گذشته همواره با رشد همراه بوده است و روند این رشد سریع می باشد.

تولید مقالات در حوزه علوم انسانی در ایران نسبت به سه حوزه علوم زیستی، علوم بهداشت و علوم فیزیک در پایگاه اسکوپوس کمتر است. ۹۹.۶۱٪ مقالات ایرانی در حوزه علوم انسانی به زبان انگلیسی نوشته می شود. فعالترین مراکز در تولید مقالات ایرانی در حوزه علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه تهران و دانشگاه صنعتی امیرکبیر می باشد.

مقالات ایرانی حوزه علوم انسانی طی ۱۰ سال گذشته ۱۱۸۸۸ بار مورد استناد قرار گرفته اند و میانگین استناد برای هر مقاله ۲.۴۷ می باشد.

ایرانیان در نگارش مقالات خود در حوزه علوم انسانی، ۱۰۷۶۳۹ منبع را مورد استناد قرار داده‌اند. بیشترین منابع مورد استناد، مقالات مجلات با ۸۹.۹۲٪، و بعد از آن کتاب ها با ۵.۷۵٪ است. زبان ۹۷.۴۲٪ منابعی که توسط ایرانیان مورد استناد قرار گرفته است، انگلیسی می باشد.

جهت بررسی معنی داری تفاوت در گرایش موضوعی مقالات ایران در حوزه علوم انسانی از آزمون anova استفاده شده است. نتایج نشان می دهد، تفاوت معنی داری در گرایش موضوعی مقالات علمی ایران طی ۱۰ سال گذشته وجود دارد.

کلیدواژه ها: تحلیل استنادی، پایگاه اسکوپوس، علوم انسانی، مقالات علمی، ایران.

فهرست مندرجات

فصل اول. مقدمه و کلیات طرح تحقیق

- ۱-۱. مقدمه ۲
- ۲-۱. تعریف مساله ۶
- ۳-۱. اهداف ۹
- ۱-۳-۱. هدف اصلی ۹
- ۲-۳-۱. اهداف فرعی ۹
- ۴-۱. سوالات پژوهش ۱۰
- ۵-۱. فرضیه ها ۱۱
- ۶-۱. تعاریف مفهومی و عملیاتی اجزای مسأله ۱۱

فصل دوم. چهارچوب نظری و پیشینه پژوهش

- ۱-۲. مطالعات سنجش کمی در کتابداری و اطلاع رسانی ۱۴
- ۱-۱-۲. علم سنجی ۱۴
- ۱-۱-۱-۲. مقدمه ۱۴
- ۲-۱-۱-۲. تعریف ۱۵
- ۳-۱-۱-۲. تاریخچه ۱۶
- ۴-۱-۱-۲. دامنه و گستره ۱۸
- ۵-۱-۱-۲. اهداف و کاربردها ۱۹
- ۲-۱-۲. اطلاع سنجی ۲۰
- ۱-۲-۱-۲. مقدمه ۲۰
- ۲-۲-۱-۲. تعریف ۲۱
- ۳-۲-۱-۲. تاریخچه ۲۲
- ۴-۲-۱-۲. دامنه و گستره ۲۲

۲۳ ۵-۲-۱-۲ اهداف و کاربردها
۲۴ ۳-۱-۲ وب سنجی
۲۴ ۱-۳-۱-۲ مقدمه
۲۴ ۲-۳-۱-۲ تعریف
۲۵ ۳-۳-۱-۲ تاریخچه
۲۶ ۴-۳-۱-۲ دامنه و گستره
۲۷ ۵-۳-۱-۲ اهداف و کاربردها
۲۸ ۴-۱-۲ کتاب سنجی
۲۸ ۱-۴-۱-۲ مقدمه
۲۸ ۲-۴-۱-۲ تعریف
۳۰ ۳-۴-۱-۲ تاریخچه
۳۰ ۴-۴-۱-۲ دامنه و گستره
۳۱ ۵-۴-۱-۲ اهداف
۳۱ ۶-۴-۱-۲ کاربرد ها
۳۲ ۱-۶-۴-۱-۲ کاربردهای کتاب سنجی در کتابداری
۳۳ ۸-۴-۱-۲ تفاوت ها و تشابهات کتاب سنجی با حوزه های علم سنجی، اطلاع سنجی و وب سنجی:
۳۵ ۲-۲ استناد
۳۵ ۱-۲-۲ مقدمه
۳۵ ۲-۲-۲ تعریف
۳۶ ۳-۲-۲ تاریخچه
۳۷ ۴-۲-۲ دلایل و انگیزه های استناد
۳۹ ۵-۲-۲ آسیب شناسی استنادها
۴۳ ۳-۲ تحلیل استنادی
۴۳ ۱-۳-۲ مقدمه
۴۴ ۲-۳-۲ تعریف
۴۴ ۳-۳-۲ انواع تحلیل استنادی

۴۶ کاربردهای تحلیل استنادی
۴۷ انواع نمایه
۴۸ ۱-۴-۲. نمایه استنادی
۴۸ ۱-۱-۴-۲. مقدمه
۴۹ ۲-۱-۴-۲. تعریف
۵۰ ۳-۱-۴-۲. تاریخچه نمایه استنادی
۵۲ ۴-۱-۴-۲. دلایل پیدایش و توسعه نمایه های استنادی
۵۳ ۵-۱-۴-۲. مزایا و معایب نمایه های استنادی
۵۵ ۵-۲. پایگاه های اطلاعاتی
۵۵ ۱-۵-۲. انواع پایگاه های اطلاعاتی
۵۶ ۱-۱-۵-۲. پایگاه های استنادی
۵۹ ۱-۱-۱-۵-۲. پایگاه تحلیل استنادی اسکوپوس
۵۹ ۱-۱-۱-۱-۵-۲. معرفی
۶۰ ۲-۱-۱-۱-۵-۲. موضوعات تحت پوشش
۶۱ ۳-۱-۱-۱-۵-۲. ویژگی های پایگاه استنادی اسکوپوس
۶۳ ۶-۲. اهمیت حوزه علوم انسانی
۶۷ ۷-۲. مرور پیشینه ها
۶۷ ۱-۷-۲. تحقیقات انجام شده در ایران
۷۳ ۲-۷-۲. تحقیقات انجام شده در خارج از ایران

فصل سوم. روش شناسی پژوهش

۸۱ ۱-۳. مقدمه
۸۱ ۲-۳. روش پژوهش
۸۱ ۳-۳. جامعه آماری
۸۲ ۴-۳. روشهای گردآوری داده ها
۸۴ ۵-۳. توصیف ابزار و وسایل گردآوری داده ها

فصل چهارم. ارائه یافته ها

- ۴-۱. مقدمه..... ۸۶
- ۴-۲. ارائه توصیفی یافته ها..... ۸۶
- ۴-۲-۱. رشد مقالات علمی ایران در حوزه علوم انسانی به تفکیک سال..... ۸۶
- ۴-۲-۲. وضعیت تولید مقالات علمی ایران در مقایسه با جهان..... ۸۷
- ۴-۲-۲-۱. مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی آمریکا در حوزه علوم انسانی طی سال‌های ۲۰۰۱ - ۲۰۱۰..... ۸۹
- ۴-۲-۲-۲. مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی انگلستان در حوزه علوم انسانی طی سال‌های ۲۰۰۱ - ۲۰۱۰..... ۹۰
- ۴-۲-۲-۳. مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی ژاپن در حوزه علوم انسانی طی سال‌های ۲۰۰۱ - ۲۰۱۰..... ۹۱
- ۴-۲-۲-۴. مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی ترکیه در حوزه علوم انسانی طی سال‌های ۲۰۰۱ - ۲۰۱۰..... ۹۱
- ۴-۲-۲-۵. مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی آفریقای جنوبی در حوزه علوم انسانی طی سال‌های ۲۰۰۱ - ۲۰۱۰..... ۹۲
- ۴-۲-۲-۶. مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی عربستان سعودی در حوزه علوم انسانی طی سال‌های ۲۰۰۱ - ۲۰۱۰..... ۹۳
- ۴-۲-۲-۷. مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی چند کشور منتخب در حوزه علوم انسانی به تفکیک حوزه های موضوعی..... ۹۳
- ۴-۲-۳. مقایسه وضعیت تولید مقالات علمی ایران در حوزه علوم انسانی و اجتماعی با سایر حوزه های موضوعی اصلی..... ۹۶
- ۴-۲-۴. مقایسه وضعیت تولید مقالات علمی ایران در حوزه های موضوعی فرعی علوم انسانی و اجتماعی به تفکیک سال..... ۹۷
- ۴-۲-۵. بررسی وضعیت مقالات علمی ایران به تفکیک زبان انتشار مقاله..... ۹۹
- ۴-۲-۶. تعیین مراکز فعال در حوزه علوم انسانی..... ۱۰۰
- ۴-۲-۷. تعیین مجلات فعال در حوزه علوم انسانی..... ۱۰۶
- ۴-۲-۸. بررسی وضعیت استناد به مقالات ایرانی حوزه علوم انسانی..... ۱۰۹

۱۱۰	۴-۲-۹. بررسی منابع مورد استناد به تفکیک قالب منبع مورد استناد
۱۱۳	۴-۲-۱۰. بررسی منابع مورد استناد به تفکیک زبان
۱۱۵	۴-۲-۱۱. بررسی الگوی نویسندگی در مقالات حوزه علوم انسانی
۱۱۷	۴-۳. ارائه تحلیلی یافته ها

فصل پنجم. نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۳۴	۵-۱. مقدمه
۱۳۴	۵-۲. نتیجه گیری
۱۴۱	۵-۳. پیشنهادهای اجرایی
۱۴۲	۵-۴. پیشنهادهایی برای پژوهش های آتی
۱۴۴	فهرست منابع
۱۵۶	پیوست

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲ حوزه های موضوعی پایگاه تحلیل استنادی اسکوپوس.....	۶۱
جدول ۲-۲ ویژگی های کلی پایگاه استنادی اسکوپوس.....	۶۲
جدول ۱-۳ سیاهه واری جمع آوری داده ها.....	۸۴
جدول ۱-۴ پراکندگی تولید مقالات ایرانیان در حوزه علوم انسانی در پایگاه اسکوپوس به تفکیک سال.....	۸۷
جدول ۲-۴ مقایسه فراوانی مقالات حوزه علوم انسانی کشور ایران با تعدادی از کشورها در پایگاه اسکوپوس به تفکیک سال.....	۸۸
جدول ۳-۴ مقایسه توزیع مقالات کشور ایران با تعدادی از کشورها در پایگاه اسکوپوس به تفکیک حوزه های موضوعی فرعی.....	۹۴
جدول ۴-۴ توزیع مقالات از لحاظ زبان انتشار مقاله به تفکیک سال.....	۱۰۰
جدول ۵-۴ توزیع مقالات حوزه موضوعی اصلی علوم انسانی و اجتماعی به تفکیک مرکز تولیدکننده مقالات.....	۱۰۱
جدول ۶-۴ مراکز تولید کننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی میان رشته ای.....	۱۰۲
جدول ۷-۴ مراکز تولید کننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی علوم اجتماعی.....	۱۰۳
جدول ۸-۴ مراکز تولید کننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی علوم تصمیم.....	۱۰۴
جدول ۹-۴ مراکز تولید کننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی بازرگانی،مدیریت و حسابداری.....	۱۰۴
جدول ۱۰-۴ مراکز تولید کننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی روانشناسی.....	۱۰۴
جدول ۱۱-۴ مراکز تولید کننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی هنر و علوم انسانی.....	۱۰۴
جدول ۱۲-۴ مراکز تولید کننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی اقتصاد، اقتصادسنجی و مدیریت مالی.....	۱۰۵
جدول ۱۳-۴ توزیع مقالات حوزه موضوعی اصلی علوم انسانی و اجتماعی به تفکیک مجلات منتشرکننده مقالات.....	۱۰۶
جدول ۱۴-۴ مجلات منتشرکننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی میان رشته ای.....	۱۰۷
جدول ۱۵-۴ مجلات منتشرکننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی علوم اجتماعی.....	۱۰۷
جدول ۱۶-۴ مجلات منتشرکننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی علوم تصمیم.....	۱۰۷
جدول ۱۷-۴ مجلات منتشرکننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی بازرگانی،مدیریت و حسابداری.....	۱۰۸
جدول ۱۸-۴ مجلات منتشرکننده بیش از ۲۰مقاله در حوزه موضوعی فرعی روانشناسی.....	۱۰۸

- جدول ۴-۱۹ مجلات منتشرکننده بیش از ۲۰ مقاله در حوزه موضوعی فرعی هنر و علوم انسانی.....۱۰۸
- جدول ۴-۲۰ مجلات منتشرکننده بیش از ۲۰ مقاله در حوزه موضوعی فرعی اقتصاد، اقتصادسنجی و مدیریت مالی..۱۰۸
- جدول ۴-۲۱ میانگین استنادها به تفکیک سال انتشار مقالات.....۱۱۰
- جدول ۴-۲۲ توزیع انواع منابع مورد استناد به تفکیک سال.....۱۱۲
- جدول ۴-۲۳ توزیع منابع مورد استناد به تفکیک زبان و سال.....۱۱۴
- جدول ۴-۲۴ تعداد نویسندگان همکار در تالیف مقالات به تفکیک سال.....۱۱۵
- جدول ۴-۲۵ ملیت نویسندگان همکار به تفکیک نام کشور.....۱۱۶
- جدول ۴-۲۶ مقایسه تولید مقالات ایرانی در حوزه علوم انسانی در مقایسه با چند کشور.....۱۱۸
- جدول ۴-۲۷ فراوانی تولید مقالات ایران در حوزه های موضوعی مختلف.....۱۲۱
- جدول ۴-۲۸ توزیع مقالات به تفکیک زبان انتشار مقاله.....۱۲۴
- جدول ۴-۲۹ مراکز برتر تولید کننده مقالات به تفکیک حوزه های موضوعی.....۱۲۴
- جدول ۴-۳۰ مجلات برتر منتشرکننده مقالات به تفکیک حوزه های موضوعی.....۱۲۶
- جدول ۴-۳۱ توزیع زبان منابع مورد استناد به تفکیک سال.....۱۲۸
- جدول ۴-۳۲ ملیت همکاران مولف به تفکیک سال.....۱۲۹
- جدول ۴-۳۳ توزیع نویسندگان همکار به تفکیک قاره.....۱۳۰
- جدول ۴-۳۴ آزمون Anova جهت بررسی معناداری تفاوت در گرایش موضوعی مقالات.....۱۳۱
- جدول ۴-۳۵ آزمون Duncan جهت تعیین گروه های متفاوت.....۱۳۱

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱ مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی آمریکا به تفکیک سال.....	۹۰
نمودار ۴-۲ مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی انگلیس به تفکیک سال.....	۹۰
نمودار ۴-۳ مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی ژاپن به تفکیک سال.....	۹۱
نمودار ۴-۴ مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی ترکیه به تفکیک سال.....	۹۲
نمودار ۴-۵ مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی آفریقای جنوبی به تفکیک سال.....	۹۲
نمودار ۴-۶ مقایسه تولید مقالات علمی ایران با مقالات علمی عربستان سعودی به تفکیک سال.....	۹۳
نمودار ۴-۷ توزیع مقالات کشور ایران، عربستان، آفریقای جنوبی، ترکیه، ژاپن، انگلیس و آمریکا به تفکیک حوزه های موضوعی فرعی.....	۹۴
نمودار ۴-۸ توزیع مقالات ایرانی نمایه شده در اسکوپوس در چهار حوزه موضوعی اصلی به تفکیک سال.....	۹۶
نمودار ۴-۹ توزیع مقالات ایرانی در حوزه های موضوعی فرعی به تفکیک سال.....	۹۸
نمودار ۴-۱۰ توزیع انواع منابع مورد استناد به تفکیک سال.....	۱۱۳
نمودار ۴-۱۱ رشد مقالات ایران در حوزه علوم انسانی به تفکیک سال.....	۱۱۷
نمودار ۴-۱۲ مقایسه تولید مقالات علمی ایران در حوزه علوم انسانی با چند کشور.....	۱۱۸
نمودار ۴-۱۳ مقایسه تولید مقالات علمی ایران با چند کشور به تفکیک حوزه های موضوعی فرعی.....	۱۲۰
نمودار ۴-۱۴ توزیع مقالات به تفکیک حوزه های موضوعی فرعی.....	۱۲۳
نمودار ۴-۱۵ میانگین استناد به مقالات به تفکیک سال.....	۱۲۷
نمودار ۴-۱۶ توزیع استنادات به تفکیک نوع منبع مورد استناد.....	۱۲۷
نمودار ۴-۱۷ توزیع تعداد نویسندگان مقالات.....	۱۲۹

فهرست شکلها

صفحه	عنوان
۱۹.....	شکل ۱-۲ مطالعات علم به عنوان یک مساله چند بعدی
۳۴.....	شکل ۲-۲ نمودار روابط میان حوزه های کتاب سنجی، علم سنجی، اطلاع سنجی و سایبرسنجی

فصل اول

مقدمه و کلیات طرح تحقیق

۱-۱. مقدمه

در دنیای رقابتی امروز کشورهای جهان، با سرعتی سرسام آور مراحل توسعه پایدار را طی نموده‌اند. این کشورها با عبور از جامعه صنعتی، وارد جامعه فراصنعتی شده و اکنون در حال گذار به جامعه اطلاعاتی اند. رقابت در تولیدات علمی به عنوان یکی از شاخص های مهم و زیربنایی توسعه پایدار، به بیش ترین درجه خود رسیده است.

بدیهی است در این برهه از زمان، تعلل و تأمل در تولید اطلاعات علمی جایز نیست. روشن است که برای سنجش کمی و کیفی تولید اطلاعات علمی به ابزارهایی معتبر نیازمندیم. این نیاز شاید از ابتدایی ترین زمان، یعنی از آغاز نوشتن، احساس شد و احتمالاً پیدایش و تنوع روش های ارزیابی متون در طول زمان، گواهی بر این ادعا است. اما نقطه عطف گرایش به روش های سنجش و ارزیابی متون علمی، بعد از جنگ جهانی دوم بوده است (عصاره و دیگران، ۱۳۸۸).

شکل گیری رشته جدید "علم اطلاعات" که وام دار علومی چون کتابداری، ارتباطات، رایانه، ریاضی و ... است، مقارن با دوران فراگیری مکتب "پوزیتیویسم"^۱ در جوامع علمی غرب بود که در نهایت "تجربه گرایی"^۲ را در اوایل قرن بیستم به وجود آورد. برآیند تلاقی این جریان ها به استفاده

1 - Positivism

2 - Empiricism

از روش های "عینی"^۱ در تحقیقات علمی منجر شد، به نحوی که از اوایل قرن بیستم، آن شاخه از دانش در جوامع علمی به عنوان علم پذیرفته می شد که قابل کمی شدن و سنجش با مقیاس های قابل مشاهده بود (ریسمانباغ و عصاره، ۱۳۸۶). این رویکرد کمی موجب شد تا دست اندرکاران حوزه های مختلف برای علمی شدن حوزه های خود تلاش کنند.

بررسی وضعیت تولیدات علمی و کشف ارتباطات علمی در حوزه های مختلف علوم از گذشته مورد توجه متخصصان علم کتابداری و اطلاع رسانی بوده است. این مهم در سال های اخیر با توجه به گسترش تولید علم در حوزه های تخصصی و ایجاد علوم بین رشته ای و گسترش روزافزون روابط علمی بین متخصصین حوزه های مختلف، حجم قابل توجهی از مطالعات اطلاع رسانی دنیا را به خود اختصاص داده است.

در سال های اخیر حجم تولیدات علمی در سطح جهان رشد شتابناکی یافته است و هیچ حد و مرزی نمی شناسد. در این میان کشور ایران نیز همگام با رشد جهانی تولیدات علمی، رشد علمی قابل ملاحظه ای در بین سایر کشورها دارد.

امروزه دانشمندان و پژوهشگران ایرانی، علاوه بر رویکردی کمی نسبت سنجش تولیدات علمی، رویکردی کیفی نیز اتخاذ کرده اند. بدین معنی که بسیار علاقه مند هستند تا افزون بر کمیت و تعداد تولیدات علمی، از نظر کیفی نیز به سنجش جایگاه و تولیدات علمی دانشگاه، پژوهشگاه، سازمان و یا کشور خود در پیشبرد علم جهانی، نسبت به همکاران، رقیبان یا کشورهای همتراز، از زوایای مختلف بپردازند، تا بدین وسیله قادر شوند، گامهای موثری در پیشبرد علمی حوزه تخصصی خویش در مقایسه با نمونه های مشابه جهانی بردارند. یکی از راههای دستیابی به این مهم، تجزیه و تحلیل اطلاعات و بررسی ارتباطات علمی با کمک مطالعات اطلاع رسانی، علم سنجی و کتاب سنجی به روش تحلیل استنادی است.

1 - Objective